

บทที่ 5

บทสรุป

ดังที่ได้กล่าวไว้ในความเป็นมาของปัญหาว่างานวิจัยฉบับนี้ได้มุ่งเน้นที่จะศึกษาเปรียบเทียบภาพลักษณ์ของตัวละครหญิง “โทะ โมะเอะ โกะเส็น” ในนิยายสงครามเรื่อง “เฮอะอิเกะ โมะ โนะงะตะริ” ฉบับกะกุอิชิ และ “เก็มเปะอิเซะอิซุอิชิ” ในสมัยอะมะกุระ บทละครโนเรื่อง “โทะ โมะเอะ” ในสมัยมุโระมะชิและบทละครโจริริเรื่อง “อิระงะนะเซะอิซุอิชิ” ในสมัยเอโดะ โดยพิจารณาผ่านคุณลักษณะตั้งแต่ภายนอกจนถึงภายในอันสามารถแบ่งได้เป็น 4 ประการ ได้แก่ ประการที่ 1 คือรูปลักษณ์ภายนอกซึ่งประกอบไปด้วยลักษณะรูปร่างหน้าตา การแต่งกายและอาวุธ ประการที่ 2 คือ ความสามารถ ประการที่ 3 คือสถานภาพ ประการที่ 4 คือ ลักษณะนิสัย รวมทั้งได้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาพลักษณ์ของตัวละคร “โทะ โมะเอะ โกะเส็น” กับปัจจัยในเชิงสังคมตามสถานภาพสตรีในชนชั้นนักรบ

จากผลการศึกษาพบว่าภาพลักษณ์ของตัวละครหญิง “โทะ โมะเอะ โกะเส็น” มีลักษณะที่เป็นจุดร่วมปรากฏในคุณลักษณะทั้ง 4 ประการดังนี้

1. รูปลักษณ์ภายนอก : การแต่งกายชุดเกราะพร้อมทั้งอาวุธและพาหนะม้า
2. ความสามารถ : ฝีมือทางการรบเป็นเลิศ
3. สถานภาพ : นักรบสตรีผู้มีบทบาทปกป้องผู้เป็นนาย
4. ลักษณะนิสัย : ความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวและจงรักภักดี

ด้านความแตกต่างพบว่าภาพลักษณ์ของตัวละครหญิง “โทะ โมะเอะ โกะเส็น” แตกต่างไปตามรูปแบบและสมัยของงานวรรณกรรมดังจะสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบของงานวรรณกรรมได้ส่งผลต่อคุณลักษณะต่างๆดังนี้

- 1.1 นิยายสงครามเน้นการบรรยายรายละเอียดลักษณะภายนอกเพื่อให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพตามเนื้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายไว้

- 1.2 บทละครโน

- 1.2.1 บทบาทของโทะ โมะเอะในฐานะตัวเอกส่งผลให้การดำเนินเรื่องเน้นการถ่ายทอดความรู้สึกของโทะ โมะเอะที่มีต่อ โยะฉินะกะเป็นหลัก รวมทั้งยังมุ่งประเด็นไปที่ความโดดเด่นของตัวเอก เช่น ความสามารถทางการรบขั้นสูงจนไม่ปรากฏชื่อศัตรูผู้ใดมาต่อกร การเพิ่มเติมลักษณะนิสัยที่มีความเด็ดขาดในการตัดสินใจ

1.2.2 รูปแบบการแสดงที่เน้นการร่ายรำอันสง่างามส่งผลต่อรูปแบบการ
แสดงความสามารถโดยใช้ง้าวเป็นอาวุธ

1.2.3 บทละคร โนประเภทอุรุษะ โมะ โนะส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่าง
โทะ โมะเอะกับ โยะฉินะกะเป็นไปในฐานะนายทัพกับนักรบมากกว่าความสัมพันธ์ในแง่คนรัก

1.2.4 ความรู้สึกฝังใจตามรูปแบบของบทละคร โนะส่งผลให้โทะ โมะเอะมี
บทบาทเพิ่มเติมขึ้น กล่าวคือการถ่ายทอดเรื่องราวของตนเองและขอให้พระสวคมนตรีให้แก่ตนเอง
อีกทั้งยังส่งผลต่อการเพิ่มเติมลักษณะนิสัยการให้ความสำคัญกับชื่อเสียงเกียรติยศ

1.3 บทละคร โจรริ

1.3.1 รูปแบบเทคนิคการแสดงในบทละครหุ่น โจรริที่สามารถแสดงกริยาอาการ
ที่เหมือนมนุษย์ได้อาจส่งผลให้มีการคัดเลือกรูปแบบการแสดงความสามารถในฉากการต่อสู้จากการ
ใช้อาวุธในนิยายสงครามเป็นการใช้มือเปล่าเข้าต่อสู้

1.3.2 รูปแบบบทละคร โจรริที่มักแทรกความรู้สึกความเห็นอกเห็นใจในเรื่อง
เรื่องได้ส่งผลต่อการเพิ่มเติมความสัมพันธ์ระหว่างยะมะบุคิกับ โทะ โมะเอะในฐานะภรรยาหลวงกับ
ภรรยาผู้น้อย

2. สมัยของวรรณกรรมส่งผลต่อคุณลักษณะต่างๆดังนี้

2.1 สมัยคะมะกุระแนวความคิดดั้งเดิมแบบเครือญาติทำให้มีการเพิ่มเติมความรู้สึก
ผูกพันระหว่าง โทะ โมะเอะกับ โยะฉินะกะในฐานะพี่น้องร่วมแม่ในนิยายสงครามเรื่องเก็มเปะอิ
เซอิซุอิ

2.2 อิทธิพลของระบบความคิดแบบปีศาจชิปไตที่เข้ามาอิทธิพลตั้งแต่สมัย
คะมะกุระตอนปลายและมีอิทธิพลมากขึ้นจนเข้าไปถึงสังคมระดับนักรบในสมัยเอโดะทำให้มีการ
เพิ่มเติมสถานภาพภรรยาและมารดาในนิยายสงครามเรื่องเก็มเปะอิเซอิซุอิและบทละคร โจรริ

2.3 ความเชื่อในสมัยคะมะกุระที่กล่าวว่าการถ่ายทอดเรื่องราวของผู้ตาย
เปรียบเสมือนการบูชาดวงวิญญาณผู้ตายที่ดีที่สุดเช่นเดียวกับการสวคมนตรีอาจเป็นสาเหตุทำให้
โทะ โมะเอะได้รับบทบาทเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวและสวคมนตรีให้ผู้เป็นนายในนิยายสงครามเรื่อง
เก็มเปะอิเซอิซุอิซึ่งได้ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของโทะ โมะเอะในบทละครทั้งสองเรื่องในสมัยต่อมา

2.4 บทบาทของ “โกะเสะ” อาจเป็นที่มาของชื่อ “โทะ โมะเอะ โกะเส็น” ในบท
ละคร โจรริซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความโดดเด่นของบทบาทผู้ถ่ายทอดเรื่องราว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
บทบาทผู้เล่าเรื่องเปิดเผยเหตุการณ์เบื้องหลังสงครามของผู้เป็นนายในบทละคร โจรริ

ผลการศึกษาดังกล่าวตรงกับสมมติฐานที่ได้กล่าวไว้ในบทนำว่าภาพลักษณ์ของตัวละคร

หญิง “โทะโมะเอะ โกะเส็น” จากนิยายสงครามเรื่อง “เฮอิเกะโมะโนะงะคะริ” สะท้อนสถานภาพของนักรบสตรีที่มีความสามารถทางการรบ มีพลังกำลังแข็งแกร่งและจงรักภักดีต่อนาย ซึ่งเป็นจตุรร่วมของวรรณกรรมทั้ง 4 เรื่อง อีกทั้งยังอาจกล่าวได้ว่าภาพลักษณ์ของนางสะท้อนภาพของสตรีในอุดมคติในสมัยคะมะกุระ ในขณะที่ “เก็มเปะอิเซะอิซุอิกิ” นอกจากจะเพิ่มเติมความผูกพันกับนายในฐานะคนรักแล้วจากผลการวิจัยยังพบว่าความสัมพันธ์นั้นยังลึกซึ้งไปด้วยความผูกพันในฐานะพี่น้องร่วมแม่นมตามความสัมพันธ์แบบเครือญาติในสมัยคะมะกุระ ในบทละครโนเรื่อง “โทะโมะเอะ” ได้เพิ่มเติมความรู้สึกฝังใจที่ไม่อาจตายร่วมกับนายได้ตามรูปแบบของบทละครโน ในขณะที่ในบทละครโจรริเรื่อง “อิระงะนะเซะอิซุอิกิ” ได้เพิ่มเติมบทบาทของผู้เปิดเผยเหตุการณ์เบื้องหลังของผู้เป็นนายซึ่งอาจได้รับอิทธิพลมาจากบทบาทการถ่ายทอดเรื่องราวใน “เก็มเปะอิเซะอิซุอิกิ” รวมทั้งปัจจัยทางสังคมจากบทบาทของสตรีที่ถูกเรียกว่า “โทะโมะเอะ”

จากผลการวิจัยพบว่าจตุรร่วมของภาพลักษณ์ของตัวละครหญิง “โทะโมะเอะ โกะเส็น” ในนิยายสงครามและบทละครญี่ปุ่นแสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์ของคนญี่ปุ่นที่มีต่อภาพลักษณ์ของนักรบสตรีในอุดมคติที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปไม่ว่ายุคใดสมัยใด สำหรับประเด็นที่แตกต่างกันอันเกิดจากรูปแบบของวรรณกรรมนั้นอาจกล่าวได้ว่ามีส่วนทำให้ภาพลักษณ์ของโทะโมะเอะมีความลุ่มลึกทางด้านอารมณ์ความรู้สึกมากยิ่งขึ้น รวมทั้งยังมีเสน่ห์เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตามรูปแบบของวรรณกรรมนั้นๆ ในขณะที่ภาพลักษณ์บางประการที่ถูกเพิ่มเติมขึ้นมาตามปัจจัยทางสมัยของวรรณกรรมก็อาจกล่าวได้ว่าเปรียบเสมือนส่วนที่ทำให้ภาพลักษณ์ของโทะโมะเอะในวรรณกรรมหลอมรวมกับสภาพสังคมบางส่วนในสมัยนั้นๆ ได้อย่างกลมกลืน

โดยสรุปภาพลักษณ์ของโทะโมะเอะสะท้อนภาพของนักรบสตรีในสมัยสงครามซึ่งนอกจากจะมีลักษณะภายนอกที่สง่างาม มีความสามารถในการรบ มีจิตใจที่เข้มแข็งเด็ดเดี่ยวแบบนักรบบุรุษแล้ว หน้าที่ของสตรีตามบทบาทในสังคมอาทิเช่น ภรรยาและมารดาที่ดีก็มีอาจขาดตกบกพร่องไปได้ นอกจากนี้ภาพลักษณ์ของ “โทะโมะเอะ โกะเส็น” ยังอาจกล่าวได้ว่าเป็นตัวแทนสถานภาพสตรีในตระกูลนักรบที่มีความแข็งแกร่งสามารถยืนหยัดอย่างสง่างามท่ามกลางภัยสงครามและกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไปสู่ระบบสังคมแบบปัจเจกชนไปโดยในสมัยคะมะกุระตอนปลาย รวมไปถึงกระแสแห่งการบีบคั้นตามกรอบในสังคมที่เข้มงวดในสมัยเอโดะ